

İLKÖĞRETİM OKULLARI 8. SINIFLARDA TOKAT YAZMA MOTİFLERİNİN ÖZGÜN BASKI ÇALIŞMALARINDA UYGULAMA ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA¹

Necati Seydi FERAHOĞLU², Adnan TEPECİK³, Raif KALYONCU⁴

Özet

Bu araştırma ile “Tokat yazma motiflerinin uygulatılmasının ilköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan Özgün baskı çalışmalarında, öğrenci başarısı üzerine etkileri araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Trabzon-Maçka- CE-Zİ-NE Kardeşler İlköğretim Okulu 8/A ve 8/B sınıflarında 2005/2006 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Bu çalışmada daha önceden rastgele dağılım dışında bir yolla gruplara ayrılmış olan iki ayrı grup deney ve karşılaştırma grubu olarak belirlenmiş, eşitlenmemiş gruplara ön-test ve son-test uygulanarak yarı deneysel desen yönteminden yararlanarak yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin bilgilenme düzeylerinde artış olduğu tespit edilirken, derse karşı tutumlarında kayda değer bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Görsel sanatlar eğitimi, Özgün baskı, Tokat Yazma motifleri.

¹ Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans teziyle ilişkili olarak hazırlanmıştır.

² Akçaabat Güzel sanatlar ve Spor Lisesi, Resim Öğretmeni, Trabzon, sferahoglu@hotmail.com

³ Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü, Ankara, gstmf@baskent.edu.tr

⁴ Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Trabzon, rkalyoncu@ktu.edu.tr

A STUDY ON THE EFFECTS OF PRACTICING TOKAT KERCHIEF PATTERNS IN THE ORIGINAL PRINTING ACTIVITIES IN THE 8TH GRADES OF PRIMARY SCHOOLS

Abstract

This study is concerned with the success of the students influenced by practicing 'Tokat Kerchief Patterns' in the original printing activities in the 8th grades of Primary schools. This study is based on the students of 8/A and 8/B of Trabzon-Maçka Ce-zine Kardesler Primary School of Ministry of Education in 2005-2006 education year. In this study, two different classrooms which were grouped before were determined as experiment and control groups. In addition, pseudo-experiment design was used to by applying pre-test and post-test. According to the result of the study, it was observed that knowledge of the students developed but not a noticeable improvement was seen in their interest towards the lesson.

Keywords: *Visual arts education, original printing, Tokat Kerchief Patterns.*

GİRİŞ

Görsel sanatlar eğitimi, öğrencinin yaratıcılığını güçlendirme, kendi becerilerini ortaya çıkarma ve öğrenciye tarih bilinci ortaya çıkarma gibi çeşitli beceriler kazandırma çabasıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2010). Bu bağlamda eğitim sürecinden geçerken öğrencilerin kültürel mirasların korumayı, kollanmayı ve ilerleyen kuşaklara aktarılmayı öğrenmesi gerekmektedir.

Bu gün halk sanatlarımızdan olan Tokat yazmaları da bu kültür miraslarımızdan biridir. Yazmayı Türker (1996), Oyulmuş kalıplar kullanılarak çeşitli boyalarla pamuklu, bazen de ipek kumaşlar üzerine elle çizilip resmedilerek veya basılarak yapılan bir kumaş süsleme sanatıdır şeklinde tanımlayarak yazma yapma tekniklerini kalem iş yazma, kalıp kalem yazma ve kalıpla yazma olarak üç grupta toplamıştır.

Altı yüzyıllık bir tarihe sahip olan Tokat Yazmacılığı XV. Yüzyıldan başlayarak yazmacılığın merkezi haline gelmiştir. XVI. ve XVII. Yüzyıllarda en güzel örneklerini vermiştir. Tarih boyunca değişik coğrafyalarda ve medeniyetlerde kadınların başını süsleyen, halk ozanlarının türkü ve koşmalarına, manilere konu olan yazma her zaman genç kızların çeyizlerinin bir parçası, Osmanlı sarayı haremının de bir süsü olmuştur. Yazmacılık Türk süsleme ve el sanatının bir koludur. (Türker, 1999)

Bu halk sanatımız her geçen gün yok olmakta ve unutulmaya yüz tutmaktadır. Teknolojik gelişmeler tekstil sanayinin de hızla gelişmesini sağlamış ve bu baskı tekniklerindeki uygulamayı kolaylaştırması, sanat eserini üretmek için gereken malzemenin sınırlı sayıda kullanılması, harcanan emeğin daha az olması (Demir, 2008), aynı motiflerin Tokat'ta ki atölyelerde serigrafik olarak basılması gibi birçok nedenden ötürü bu kültür mirasımız olumsuz etkilenmektedir.

Bu kültüre sahip çıkmak adına, ilköğretim sekizinci sınıfta verilen baskı teknikleri konusunda özgün baskının içerisinde tokat yazmaları da verilebilir. Özgün baskı, kalıbı bir sanatçı tarafından hazırlanan tasarımın çoğaltılarak kullanılmasıdır şeklinde tanımlanabilir (Akan, 2003).

Tarih boyunca resimde pek çok teknikler kullanılmıştır. Ülkemizde ise baskı resim sanatının kullanılmaya başlanması sanatçılarımızın batıya açılmasından sonra olmuştur. Temelde ortak olan nokta basım ve yayın yoluyla kişilere bilgi ulaştırma. Baskı teknikleri sayesinde bilgi akışı her insana aynı standartta ulaştığı eğitim ve öğretimde önemli bir yere sahiptir. Baskı resim sanatı temelde diğer resimlerden farksızdır. Yapılan resmin çoğaltılması ve kullanılan tekniğin farklı olması diğer resim tekniklerinden ayırıcı unsur olmuştur (Akgün, 2003).

Özgün baskı çalışmalarında geleneksel yöntemlerin yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Bu durum, sanat eğitimcilerinin dikkatini çekmekte, farklı

öğretim yöntemlerine gereksinim duyulmaktadır. Bu da, farklı yaklaşımlar ile deneysel uygulamaların kaynaştırılması, test edilmesi yöntemini doğurur.

Bu çalışma ile ilköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanmakta olan özgün baskı çalışmaları öğretimlerinde, “Tokat Yazma Motifleri”nin uygulandığı öğrenci grubu ile Tokat yazma motiflerin uygulanmadığı özgün baskı çalışma grupları arasındaki farklar ortaya konulacaktır.

Bu çalışma ile ilköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan geleneksel baskı teknikleri, öğretim yöntemi içerisinde kaybolmaya yüz tutan, Tokat yazmacılık sanatındaki tarihi ağaç baskı ve yazma kalıbı motiflerinin ilköğretim okullarının resim-iş dersi içerisinde baskı teknikleri konusunda uygulatılmasında, öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin deneysel yolla belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda “İlköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan özgün baskı çalışmalarında ‘Tokat Yazma Motifleri’nin uygulatılmasının, öğrenci başarısı üzerine etkisi nedir?” problemine yanıt aranmıştır. Araştırma problemine bağlı olarak aşağıdaki alt problemler araştırılmıştır:

1. İlköğretim okullarının 8. sınıflarında özgün baskı çalışmalarında “Tokat Yazma Motifleri”nin uygulatılmasıyla, geleneksel baskı uygulamaları öğretimi arasında bir fark var mıdır?
2. İlköğretim okullarının 8. sınıflarında özgün baskı çalışmaları öğretiminde, Tokat yazma motiflerinin uygulandığı deney grubu ile “Tokat Yazma Motifleri”nin uygulatılmadığı karşılaştırma grubunun ulaştıkları başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. İlköğretim okullarının 8. sınıflarında özgün baskı çalışmaları öğretiminde, “Tokat Yazma Motifleri”nin uygulandığı deney grubu ile “Tokat Yazma Motifleri”nin uygulatılmadığı karşılaştırma grubunun resim – iş dersine olan tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. İlköğretim okullarının 8. sınıflarında uygulanan özgün baskı çalışmaları öğretimlerinde, “Tokat Yazma Motifleri”nin uygulanmasının elde edilecek başarı üzerine etkisi var mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evreni, örnekleme ve kullanılan ölçme aracı hakkında bilgiler verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma eşitlenmemiş gruplara ön-test ve son-test uygulanarak yarı deneysel desen yönteminden yararlanılarak yapılmıştır (Çepni, 2010). Bu desende yansız atama yapılmaz. Daha önceden belli kritere göre hazırlanmış gruplardan ikisi belli değişkenler üzerinden eşleştirilmeye çalışılır. Eşleştirilen gruplar deney ve karşılaştırma grubu olarak rastgele atanırlar. Eşleştirilen grupların kesinlikle denk olduğu söylenemez. Uygulayıcıların bunu göz önün

de bulundurmaları ve araştırmalarını buna göre düzenlemeleri gerekmektedir (Borg and Gali, 1989; Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, 2005-2006 Eğitim - Öğretim Yılı Trabzon ili Maçka ilçesinde 8. Sınıfa devam eden öğrencilerdir. Araştırmanın örneklemi ise basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen, CE-Zİ-NE Kardeşler ilköğretim okulunda öğrenim gören 8/A ve 8/B şubelerindeki toplam 42 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden 20 si çalışmada deney grubunda, 22 si ise karşılaştırma grubunda yer almıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler “Baskı teknikleri ünitesi” içerisinde “Baskı teknikleri” ve “Tokat Yazma Motifleri” konularını içeren başarı testi, öğrencilerin resim–iş dersine yönelik tutumlarını belirlemek için hazırlanan tutum ölçeği, öğrencilerin konunun tamamlanmasından sonraki görüşlerini belirlemek için öğrenci görüşme formu, olmak üzere üç farklı araç ile toplanmıştır.

Öğrencilerin “Baskı teknikleri” ünitesindeki başarı düzeylerini belirlemek için geliştirilen test hazırlanırken, Milli Eğitim Bakanlığının resim –iş dersi için hazırlanmış olan öğretim programından ve günlük ders planlarından faydalanılmıştır. Bu kapsamda araştırmacı tarafından 20 soruluk çoktan seçmeli test hazırlanmış ve bu test Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adnan TEPECİK’ in görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Bu test gruplara araştırmacı tarafından 20’ şer dakika süre ile ön test ve son test olarak uygulanmıştır.

Öğrenci tutum ölçeği Alakuş (2002)’ un yapmış olduğu çalışmada kullanılan ölçektir. 30 Sorulu olarak geliştirilen bu ölçek araştırmacı tarafından 20 dakikalık süreler içerisinde deney ve karşılaştırma grubuna uygulama başlamadan bir hafta önce ve uygulama bittikten bir hafta sonra ayrı ayrı uygulanmıştır.

Öğrenci görüşme formu araştırmacı tarafından 10 soruluk olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan bu test Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adnan TEPECİK’ in görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada verilerin analizinde MS Excel ve SPSS paket programı kullanılmıştır. Başarı ve tutumları ölçen araçlardan elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle analiz edilirken, görüşme formundan elde edilen

veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmadan elde edilen nicel veriler tanımlayıcı ve çıkarımlı istatistik yöntemleri ile analiz edilmiştir. Çıkarımlı istatistik teknikleri olarak Kovaryans (ANCOVA) analizi kullanılmıştır.

Deneyel Süreç ve Verilerin toplanması

Bu araştırma sürecinde deney grubuna baskı teknikleri konusunda Tokat Yazma Motifleri ile baskı çalışması yaptırılırken karşılaştırma grubuna ise gelenekselleşen ön eskizler hazırlayarak öğrencilerin kendi tasarımlarını baskı teknikleri konusunda çalışmalarını sağlanmıştır.

Çalışma hem deney grubu hem de karşılaştırma grubu için 5 ders saati süresi devam etmiştir. Her ders 40 ar dakikalık periyotlar halinde gerçekleştirilmiştir. Ön test – Son test olarak hazırlanan başarı ve tutum ölçekleri araştırmacı tarafından her iki gruba da aynı günlerde ve aynı sürelerde uygulanmıştır. Çalışmanın sonunda öğrenci görüşme formu uygulanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın Nicel Verilerine Ait Bulgular

Tablo 1’de öğrencilerin son test başarı testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 1. Son Test Başarı Puanları Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile ilgili Kovaryans Analizi sonuçları

Kaynak	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Grup (Deney – Karşılaştırma)	8525,282	1	8525,282	70,023	0,001
Ön test	22,127	1	22,127	0,182	0,672
Hata	4748,214	39	121,749		
Toplam	189500	42			

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğrencilerin son test başarı puanları üzerinde grup etkisinin (deney ya da karşılaştırma grubunda bulunmanın) anlamlı etkisi vardır, $F(1,39) = 70,02, p < 0,001$. Buradaki fark deney etkisinden kaynaklanmaktadır. Çünkü öğrencilerin deney öncesi başarı puanları (Ort = 46,75) ile son test başarı puanları (Ort = 79,75) arasında anlamlı bir değişim vardır. Yapılan ANCOVA ile bu farklılığın ön testten değil, deneysel uygulamadan ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Ön testin anlamlı düzeyde etkisi yoktur, $(F(1,39) = 0,18, p > 0,05)$. Bu durum yapılan uygulamanın öğrencilerin başarılarını önemli düzeyde etkilediğini ve arttırdığını göstermektedir.

Tablo 2. Son Test Olumlu Tutum Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile ilgili Kovaryans Analizi sonuçları

Kaynak	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Grup (Deney – Karşılaştırma)	0,837	1	0,837	1,069	0,308
Ön test	0,235	1	0,235	0,30	0,587
Hata	30,547	39	0,783		
Toplam	414,75	42			

Tablo 2’de görüldüğü gibi bağımlı değişken olarak seçilen Son Test Olumlu Tutumlar üzerinde deneysel uygulamanın, $F(1, 39) = 1.07, p > 0,05$ ve ön testin $F(1, 39) = 0,30, p > 0,05$ anlamlı düzeyde etkisi yoktur. Bu durumda yapılan uygulamanın öğrenci tutumlarını değiştirmede anlamlı düzeyde etkiye sahip olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Son Test Olumsuz Tutum Üzerinde Deney Etkisinin Araştırılması ile ilgili Kovaryans Analizi sonuçları

Kaynak	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Grup (Deney – Karşılaştırma)	0,129	1	0,129	0,136	0,714
Ön test	0,211	1	0,211	0,222	0,64
Hata	37,094	39	0,951		
Toplam	333,577	42			

Tablo 3’de görüldüğü gibi bağımlı değişken olarak seçilen Son Test Olumsuz Tutumlar üzerinde deneysel uygulamanın, $F(1, 39) = 0.14, p > 0,05$ ve ön testin $F(1, 39) = 0,22, p > 0,05$ anlamlı düzeyde etkisi yoktur. Bu durumda yapılan uygulamanın öğrencilerin olumsuz tutumlarını değiştirmede anlamlı düzeyde etkiye sahip olmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmanın Nitel Verilerine Ait Bulgular

1. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerde baskı konusunu anlatırken uyguladığımız etkinlikleri nasıl değerlendiriyorsun?

Birinci soruya öğrencilerin tamamına yakını çok güzel bir çalışma olduğunu, derste uygulama yaparken dinlenme fırsatı bulduklarını ifade ettiler. Ancak iki öğrenci şikâyetçi oldu ve bir tanesi “Güzel etkinlikler değildi, ama bazıları güzeldi” ifadesini kullanmıştır.

Öğrencilerden bir tanesi güzel etkinlikler değildi; ancak bazıları güzeldi cümlesiyle sözel bilgi aktarımından memnun olduğunu belirtmek istemiştir.

2. Soru: Sen resim öğretmeniy olsaydın baskı teknikleri konusunu anlatırken derslerde neler yaptırırdın?

Bu soruya öğrencilerin verdiği cevaplar genel olarak, ben olsaydım; öğrencilere malzemeyi ben getirir dağıtırdım, her derste öğrencilerle birlikte bir adet çalışma da kendim yapardım, uygulamadan çok VCD izletirdim, tarzında cevaplar verilmiştir. Ancak bir öğrenci “Ben resim dersini sevmediğim için resim öğretmeni olmak aklıma bile gelmez, bu durumda bu soruya gereken cevabı veremem” ifadesini kullanmıştır.

3. Soru: Baskı teknikleri konusunu anlatırken şiir, bilmece, türkü gibi etkinlikler kullanmamızı beğendin mi, neden?

Bu soruya genelde öğrenciler olumlu yanıtlar vererek şiir, bilmece, türkü gibi etkinliklerle ders ortamından, daha serbest ve özgür bir ortama gittikleri için daha çok zevk aldıklarını ifade etmişler ancak bir öğrenci “Beğenmedim” ifadesini kullanmıştır.

Öğrencilerin daha çok OKS endeksli ve test tekniği ile çalıştıkları bir ortamda bir öğrencinin “beğenmedim” diyerek görüş belirtmesinin sebebi sınav atmosferinden uzaklaştığını düşünmesinden kaynaklanmaktadır.

4. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerin beğendiğin ve beğenmediğin yönleri nelerdir?

Bu soruya öğrenciler dersin işlenişinde beğendikleri yön olarak, dersin işlenişinde resimle ilgili olarak sözel bilginin verilmesini, oyma işleminin zevkli bir çalışma olmasını gösterirken beğenmedikleri yön olarak ise boyanın çok pis olmasını, çalışma esnasında çok kötü kokmasını göstermektedirler.

5. Soru: Derste cetvelle pergelle çizilen resimler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Öğrencilerin genel kanaati 5. soru için cetvel ve pergelle kullanmanın resim yapmaya olumsuz bir katkısı olduğu yönünde, öğrencilerin daha önceki dönemlerdeki almış oldukları resim eğitimden kaynaklanan resim yaparken cetvel, pergelle vb. malzeme kullanılmaz gibi bir kanı var. Sınıfın genel kanısı bu şekilde iken bir öğrenci “Yapılmasını iyi karşılamıyorum. Çünkü resim bir sanattır. Sanatı herkes yapamaz; ama cetveli herkes kullanır.” ifadesini kullanmıştır. Burada öğrenci sanatı sadece dersin içeriği ile ilgili olarak resim eğitimi gibi algılamasından kaynaklanan görüş bildirmiştir. Hâlbuki mimari de bir sanat dalıdır ve cetvel, pergelle kullanmadan olmaz.

6. Soru: Baskı teknikleri konusunda Tokat yazmalarındaki motifleri bire bir uygulamaya çalışmamızın bize kazandıkları hakkında neler düşünüyorsunuz?

Bu soruya öğrenciler daha önce yazmacılık sanatı hakkında bilgilerinin olmadığını bu uygulama esnasında öğrendiklerini, farklı bir kültürü tanıdıklarını, el becerilerinin geliştiğini ifade ederken bir öğrenci, “Kararsızım” başka bir öğrenci ise “bence bana bir şey kazandırmadı” görüşünü belirtmişlerdir.

İki öğrencinin sınıfın genel yargısının dışında görüş bildirmesinin sebebi OKS sınavlarında Tokat yazmaları ile ilgili soru çıkmamasından kaynaklanmaktadır. Bunun içindir ki böyle bir çalışmayı zaman kaybı olarak görmüşlerdir.

7. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerde yeterince serbest olabildin mi, oyuna benzer etkinlikler bula bildin mi?

Bu soruya öğrenciler genelde evet, rahat olabildim, gibi kısa cevaplar verirken ikinci kısma oyuna benzer etkinlikler bula bildiniz mi kısmına ise genelde; yazma motiflerini çizmek ve bu motifleri oyarken izlenen işlem sırasının bir oyun gibi olduğunu belirtirlerken bir öğrenci “Serbest olamadım, çünkü oynamayı yapmaya çalıştım” ifadesini kullanmıştır.

Oyma çalışmasını mükemmele yakın yapmaya çalışan öğrenci çalışma sonunda notla değerlendirme yapılacağını sanarak not endeksli çalışması onun asıl amaca ulaşmasını engellemiştir.

8. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerde duygularını rahatça ifade edebildin mi, neden?

Öğrenciler bu soruda genelde duygularını rahatça ifade edebildiklerini dile getirmişlerdir. Öğretmene sorulan sorulardan olumlu yanıtlar aldıkları içinde kendileri daha rahat eleştiri yapabildiklerini belirtmişlerdir. Ancak bir öğrenci “Hayır” ifadesini kullanmış bir diğeri ise “Pek değil” diyerek görüşünü belirtmiştir.

Bu soruda iki öğrencinin olumsuz tutum bildirmelerinin sebebi olarak yabancı bir öğretmene alışmakta zorlandıklarını ve olumlu elektrik alamadıklarını hissetmelerinden kaynaklanmaktadır.

9. Soru: Baskı Teknikleri konusunda Tokat Yazma Motiflerini işlerken sizce tarihi motiflerden tam anlamı ile faydalana bildik mi?

Bu soruya öğrenciler kısa cevaplar şeklinde evet, faydalandık, faydalana bildik gibi kısa yanıtlar vermişler; ancak bir tanesi, “Hayır” başka bir tanesi ise “Başkaları faydalanmış olabilir ancak ben hiçbir şeyi anlamadığım için faydalanamadım” ifadesini kullanmış.

Bu soruya öğrenciler genel olarak kaçamak cevap vermişlerdir. İçlerinden iki öğrenci uygulamanın bittiğini ve araştırmacının derse bundan sonra gelmeyeceğini öğrenince gerçek görüşlerini belirtmişlerdir.

10. Soru: Birlikte işlediğimiz derslerin arkadaşlarıyla olan ilişkilerini geliştirdiğini düşünüyor musun nasıl?

Bu soruya genelde evet düşünüyorum, bu çalışma esnasında bir birimize fazlaca yardımcı olduk, çalışmalarımızı beraberce yaptık gibi ifadeler kullanırken bir öğrenci “Hayır, arkadaşlarımla aram aynısı gibi!” ifadesini kullanmış.

Bu soruya öğrencilerin genelde olumlu yanıt vermelerinin nedeni sınıflarının seçilmiş sınıf olması, öğrencilerin sosyal yönlerini gerek okul, gerekse aile çevresinin özen göstermelerinden kaynaklanmaktadır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmanın sonucunda “Tokat Yazma Motifleri”nin uygulatılmasıyla, geleneksel baskı uygulamaları öğretimi arasında anlamlı bir farklılık olduğu

ve bu farklılığın “Tokat Yazma Motifleri” uygulatılan gruptan yana pozitif yönde olduğu tespit edilmiştir. Buna yönelik olarak “Tokat Yazma Motifi” uygulamalarının 6. sınıftan başlayarak bilgi aktarımı, tarihçe tanıtımı, boya özellikleri, kullanılan maddelerin tanıtımı kalıp özellikleri ve baskı aşamasının 6-7 ve 8. sınıfa kadar sistemli bir şekilde planlanarak baskı teknikleri konularında sıralı verilmesi gerektiği saptanmıştır. Yerel el sanatlarını tanıtıcı teknik ve tarihi bilginin öğretmenlerimize öncelikle verilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada araştırılan alt problemlerden bir diğeri olan, tokat yazma motiflerinin kullanılmasının resim – iş dersine yönelik tutuma etkisi araştırıldığında geleneksel yöntemle arasında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Bunun sebebi olarak öğrencilerin OKS ye aşırı ilgi duymaları ve diğer dersleri fazla önemsememeleri gösterilebilir.

Tokat Yazma Motiflerini incelemek ve hazır motiflerin kopyası şeklinde hazırlanan kalıplarla baskı yapmak öğrencilerin derse ve konuya karşı ilgisini arttırdığı, derste güdülenmelerinde fayda sağladığı fark edilmiştir. Öğrencilerin baskı çalışmasının mantığını kavramaları ve yapılan baskı çalışması esnasında ustalar tarafından uygulanan motiflerin kendilerince de orijinaline yakın yapılabilmesi öğrencilerin özgüvenlerinin gelişmesinde etkili olmuştur.

Deney grubu ile yapılan çalışma esnasında baskı teknikleri uygulamasının, elde edilecek başarı üzerinde etkili olduğu görülürken, tutum düzeyinde önemli bir değişikliğe yol açmadığı sonucunu da ortaya koymuştur. Karşılaştırma grubunda da akademik başarı yönünden artış olmuş, ancak deney grubunda olduğu gibi bu grupta da tutum yönünden kayda değer bir değişiklik bulunamamıştır.

ÖNERİLER

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan resim–iş dersi öğretim programı çerçevesinde “Halk Sanatları” başlıklı bir ünitenin olması ve ilköğretim 4-5. Sınıftan itibaren kademeli olarak uygulamaya konması halk sanatlarının korunması ve unutulmaması açısından faydalı olabilir. Yine MEB ve Kültür Bakanlığı işbirliği ile hazırlanabilecek hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi ile görsel sanatlar öğretmenleri konferans ve seminerlerle bilgilendirilebilir.

OKS sınav sistemi içerisine görsel sanatlar (Resim-is) eğitimi konularından da sorular sorulması öğrencilerin bu derse karşı olan ilgisinin artmasını sağlayabilir. Okullarımızda Sosyal Bilgiler, Halk Kültürü ve Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi öğretmenlerinin sene başı zümrelerinde ortak karar alarak öğrencilere Tokat Yazma Motifleri veya yörelerindeki halk sanatlarının araştırılması konulu verecekleri her türlü proje, uygulama ödevi öğrenciler için faydalı olabilir. Halk sanatlarının öğretilmesi için Müze-Atölyeler, İl Milli

Eğitim Müdürlükleri ortak hareket ederek ödüllü Resim, Fotoğraf yarışmaları düzenlemeleri öğrencilerin bu alana karşı olan ilgisinin artmasını sağlayabilir. Görsel Sanatlar dersleri okullarımızın derslikleri dışına taşınabilir, imkânlar ölçüsünde farklı alanlarda yapılan sanat eğitimi derslerinde öğrencilerin yaratıcılıkları geliştirilebilir.

İlköğretim Okullarında baskı teknikleri konuları işlenirken tarihi baskı motifleri önceden öğrenciler ve öğretmen tarafından temin edilebilir, yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak derslerde bu motiflerden faydalanılabilir. Öğrencilerin kendi bölgelerinde bildikleri halk sanatlarının görsel sanatlar eğitimi dersi kapsamına alınması dersi daha verimli kılabilir.

KAYNAKÇA

- Akalan, G. (2003). Türkiye’de özgün baskıresme tarihsel bir bakış; gravür’ün sorunları ve çözüm önerileri. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. 8. <http://e-dergi.atauni.edu.tr>
- Akgün, B. B. (2003). Grafik Eğitiminde Kullanılan Baskı Tekniklerinin ilköğretim ikinci Kademe Resim-iş Programlarında Yeterliliğinin Saptanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üni. Eğitim. Bil. Enstitüsü.
- Alakuş, A. O. (2002). İlköğretim Okulları 6. Sınıf Resim –iş Dersi Öğretim Programlarındaki Grafik Tasarımı Konularının Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemiyle ve Bu Yönteme Uygun Düzenlenmiş Bir Ortamda Uygulanması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üni. Sos. Bil. Enstitüsü
- Borg, W.R. ve Gall, M. D. (1989). Educational Research; An Introduction (Fifth edition). New York: Longman Inc.
- Çepni, S. (2010). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş (5. Baskı). Trabzon: Yazarın Kendi Yayını
- Demir, H. (2008). Tutkuyla yaşatılmaya çalışılan sanat alanı exlibris. Atatürk üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi. 14, 53-58
- Büyüköztürk, Ş. Kılıç - Çakmak, E. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. & Demirel. F. (2010). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi yayınları
- TC. Milli Eğitim Bakanlığı, talim ve Terbiye Kurulu başkanlığı (2010). İlköğretim 1-8. Sınıflar görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabı. Ankara: MEB
- Türker, K. (1996). Ağaç Baskı Tokat Yazmaları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Türker, K. (1999). Vakıf Kültür. 1 (4)